CO SŁYCHAĆ?

INFORMATOR POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO Numer 1 (109) Styczeń 2000

„ŚWIĘTO GÓR" – „TYDZIEŃ GÓR" – „ZJAZD GÓRSKI"

czy możliwy jest powrót do tradycji z lat 1935–1938?

Kiedy wiosną 1999 roku na posiedzeniu Zarządu Głównego PTT w Krempnej Komitet Organizacyjny mający przygotować „Święto Gór" doszedł do wniosku, że przeprowadzenie tego przedsięwzięcia z właściwą mu rangą jest niemożliwe w roku 1999, myślałem, że jest to drobna przesada, a koledzy zbytnio się asekurują. Minęło od tego czasu kilka miesięcy i na posiedzeniu ZG PTT został zmieniony skład Komitetu Organizacyjnego (znalazłem się w tym nowym składzie). Przedstawiony został ogólny program i apel do Oddziałów, aby zaangażowały się w organizację i zadeklarowały swój udział w przedsięwzięciu. Mamy początek roku 2000, do września, w którym został wyznaczony termin imprezy (15–17.09) pozostało osiem miesięcy. Jest to bardzo niewiele, jak na imprezę tej rangi. Oprócz działań związanych z programem święta, chciałbym kilkoma artykułami w Informatorze ZG PTT „Co słychać?", Informatorze Oddziału Warszawskiego „Grań" oraz w Biuletynie Towarzystwa Karpackiego przybliżyć członkom PTT i innym zainteresowanym ideę tego „Święta Gór", zwanego też później „Tygodniem Gór" i „Zjazdem Górskim" oraz podać nieco faktów z jego przedwojennej historii.

* * *

Pomysł organizacji takiego święta narodził się w roku 1933 w **Polskim Towarzystwie Tatrzańskim**, które chciało w ten sposób uczcić jubileusz sześćdziesięciolecia swego istnienia. Ogromne trudności organizacyjne w roku 1933, a następnie katastrofalna powódź w roku 1934 opóźniły realizację pomysłu o dwa lata i dopiero w sierpniu 1935 roku doszło do spełnienia zamierzeń. Podkreślić tu trzeba, że w organizację tego przedsięwzięcia oprócz **PTT** zaangażowały się **Towarzystwo Przyjaciół Huculszczyzny** i **Związek Podhalan**, który pełnił honory gospodarza w Zakopanem. Protektorat nad Świętem Gór" w 1935 r. zwanym również **„Świętem Huculszczyzny"** przyjęli prezydent **Ignacy Mościcki** oraz marszałek **Józef Piłsudski**, a nad wykonawstwem czuwał generał **Tadeusz Kasprzycki**, minister spraw wojskowych i wielki przyjaciel górali, który został przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego. Tak więc zjazd górali od Cieszyna po Czeremosz miał się stać imponującym faktem nie tylko w historii PTT, ale przede wszystkim w historii ziem górskich. Impreza w Zakopanem taka właśnie była. Przybyły zespoły regionalne reprezentujące (czasem po kilka) wszystkie grupy etnograficzne zamieszkujące w Polsce północne stoki Karpat i przyległe Podkarpacie. Występy folklorystyczne odbywały się na zakopiańskim stadionie pod gołym niebem. Ze względu na dużą ilość zespołów były ograniczone czasowo do kilkunastu minut. Program nie był ograniczony żadnym regulaminem (powstał on nieco później), choć działało jury pod przewodnictwem **prof. Walerego Goetla**, w którego skład weszli m.in. **prof. J. Wrzosek, J. Gąsienica-Szostek, prof. J. Pieniążek, mjr. B. Romaniszyn** Przyznano nagrody indywidualne i zespołowe, fundowane przez różne instytucje i tak np. Huculi, których oceniono najwyżej otrzymali nagrodę Dyrekcji Lasów Państwowych w postaci drewna na wystawienie okazałego budynku mającego pełnić funkcje ośrodka kulturalnego. Oprócz występów były i inne atrakcje, jak kiermasze sztuki ludowej z całych Karpat, liczne wystawy, prelekcje otwarte dla publiczności, wycieczki w Tatry zarówno dla obchodzących swoje święto górali jak i spragnionej Tatr publiczności. Na wysokości zadania stanęło Ministerstwo Komunikacji uruchamiając specjalne pociągi dowożące po cenach zniżonych gości z różnych stron kraju. Dzięki temu publiczność dopisała w stopniu nadspodziewanym. Po zakończeniu imprezy wszystkie grupy góralskie biorące w niej udział otrzymały w nagrodę parodniowy darmowy objazd koleją po Polsce. Po drodze dawały entuzjastycznie przyjmowane występy. Dzięki temu górale zwiedzili wówczas m. in. Kraków, Lwów i Warszawę, co nie pozostało bez wpływu na więzi łączące ich z resztą kraju. Chciałem podkreślić, że dobre przyjęcie z jakim spotkało się w społeczeństwie to „Święto Gór" to zasługa dobrej organizacji i bardzo dobrego rozpropagowania. Również zaangażowanie najwyżej w państwie postawionych osób jak choćby prezydenta Mościckiego, który osobiście był w Zakopanem, sprawiło, że Komitet Organizacyjny doszedł do wniosku, że Święto Gór" nie powinno skończyć się jednorazowym efekcie, lecz powinno być doroczną imprezą. Na miejsce następnego „Zjazdu Górskiego" w roku 1936 wybrano Sanok. *c. d. n.*

Stanisław Janocha
Oddział PTT Warszawa

Co słychać w numerze: **RATUJMY TATRZAŃSKI PARK NARODOWY**
Komunikaty o imprezach
Halo, tu Spitzpergen!

XV Zimowe Wyjście na Babią Górę 25–27.02.2000

Oddział PTT Sosnowiec zaprasza wszystkich na XV Jubileuszowe Wyjście na Babią Górę.

Zakwaterowanie:

DW „Krakowianka". 34–223 Zawoja Widły (przy większej liczbie uczestników przewidziane są dodatkowe obiekty).

Program:

25.02.2000 – Rozpoczęcie imprezy o godz. 12^{00} w Suchej Beskidzkiej w Karczmie ***Rzym***. Degustacja specjałów kuchni suskiej. O godz. 14^{00} przejazd do Zawoi, zakwaterowanie i obiad. Fakultatywnie przewidziano zwiedzanie Muzeum Babiogórskiego Parku Narodowego oraz Skansenu im. Żaka. Po kolacji wieczór piosenki turystycznej oraz konkurs (z nagrodami) wiedzy turystycznej dla młodzieży szkolnej.

26.02.2000 – Po śniadaniu wyjście na Babią Górę. Dłuższa przerwa w schronisku na Markowych Szczawinach z możliwością zwiedzenia ośrodka informacji PTTK) pamiątkowe wydawnictwa turystyczne). Przewidziany powrót do miejsca zakwaterowania ok. godz. 17^{00}. Godz. 18^{00} – kolacja. Godz. 20^{00} – koncert zespołu ***Wolna Grupa Bukowina*** i wieczór poświęcony 15 rocznicy śmierci Wojtka Bellona. Po zakończeniu koncertu – posiady turystyczne przy beczce piwa i daniach z rusztu.

27.02.2000 – Po śniadaniu program dowolny. Godz. 12^{00} – zakończenie imprezy w Karczmie ***Rzym*** w Suchej Beskidzkiej.

Zgłoszenia w nieprzekraczalnym terminie do 10.02.2000 na adres:
Zbigniew Jaskiernia, Oddział PTT Sosnowiec,
ul. 1 Maja 21/23, 41-200 Sosnowiec,
tel. (032) 266-02-57 lub 266-06-25, fax 266-12-16

KOMUNIKAT Komisji Przewodnickiej ZG PTT

1. W dniu **29 stycznia 2000 r. (sobota) o godz. 11^{00}** w Zespole Szkół Samochodowych i Ogólnokształcących w Bielsku-Białej przy ul. Filarowej 52 odbędzie się **szkolenie przewodników beskidzkich, mające na celu prolongatę licencji** upoważniającej do prowadzenia wycieczek szlakami turystycznymi na terenie **Babiogórskiego Parku Narodowego**. Szkolenie będą prowadzić pracownicy Babiogórskiego Parku Narodowego. Na szkolenie należy zabrać legitymację przewodnika górskiego oraz legitymację licencyjną BPN. Odpłatność za szkolenie wynosi 5 zł.

2. Szkolenie dla przewodników beskidzkich chcących uzyskać licencję BPN po raz pierwszy odbędzie się w Zawoi, w maju 2000 (o dokładnym terminie powiadomimy).

3. **Po szkoleniu** w dniu 29 stycznia br., **o godz. 13^{00}** odbędzie się **zebranie organizacyjne Koła Przewodników PTT**, na które zapraszam wszystkich przewodników górskich zainteresowanych utworzeniem w naszym Towarzystwie drugiego Koła (pierwsze powstało z początkiem ubiegłego roku przy Oddziale PTT Beskid w Nowym Sączu).

W NOWYM ROKU 2000 życzę wszystkim przewodnikom górskim zrzeszonym w Polskim Towarzystwie Tatrzańskim zdrowia, pomyślności oraz spełnienia marzeń i planów górskich.

Przewodniczący
Komisji Przewodnickiej ZG PTT
Jan Weigel
ul. Karłowicza 4/32, 43-300 Bielsko-Biała
tel. (033) 822-80-91 lub (0603) 370-653

Konferencja Programowa Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

Konferencja Programowa PTT odbędzie się w Bielsku-Białej w sobotę, 8 kwietnia 2000 r. w Zespole Szkół Samochodowych i Ogólnokształcących w Bielsku-Białej przy ul. Filarowej 52. Początek godz. 11.00.

Do udziału zapraszamy wszystkich członków Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego zainteresowanych wizją programu PTT na wiek XXI.

Prosimy Zarządy Oddziałów do powiadomienia o konferencji swoich członków.

W niedzielę 9 kwietnia przewidziany jest program turystyczny (o propozycjach trasy powiadomimy w następnym numerze). Możliwość zorganizowania tanich noclegów i wyżywienia w Internacie Zespołu Szkół.

Zgłoszenia do 20 lutego br. przyjmuje:
Jan Weigel, Oddział PTT w Bielsku-Białej
ul. Karłowicza 4/32, 43-300 Bielsko-Biała
tel. (033) 822-80-91 lub (0603) 370-653

Zarządy Oddziałów i Kół PTT proszone są o zwołanie w najbliższym czasie nadzwyczajnych walnych zebrań celem przeprowadzenia **dyskusji programowej**. Wnioski i postulaty należy przesłać na adres ZG PTT (i zarazem redakcji „Co słychać?") do końca marca.

DNI GÓR – XVII OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIE ODDZIAŁÓW PTT – Zakopane 15–17.09.2000

Drogie Koleżanki! Drodzy Koledzy!

Po raz pierwszy chcemy połączyć spotkanie ogólnopolskie naszych oddziałów i kół terenowych z imprezą o szerszym wymiarze, otwartą, nawiązującą do tradycji przedwojennych DNI GÓR, jakie PTT organizowało w Zakopanem w latach trzydziestych. Chcielibyśmy również większego udziału Was, niż to ostatnio bywało na naszych ogólnopolskich spotkaniach.

Ma być to impreza organizowana przez Oddziały PTT przy współpracy z Dyrekcją Tatrzańskiego Parku Narodowego i z Tatrzańskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym. Na terenie Dyrekcji Tatrzańskiego Parku Narodowego realizowane będą wszystkie punkty programu (konferencje, spotkania, wystawy itp.) z wyjątkiem programu turystycznego i ogniska w uzgodnionym z TPN miejscu..

Role zostały rozdane na ostatnim posiedzeniu ZG PTT i przyjęte. Oto poszczególne punkty programu (kolejność niekoniecznie taka) i odpowiedzialne za nie Oddziały lub osoby:

- Odwiedzenie grobów zasłużonych dla Tatr i PTT, przypomnienie sylwetek (cmentarze na Pęksowym Brzyzku i Nowy) – Oddział Ostrzeszów.
- Sesja popularno-naukowa nawiązująca do ważnych rocznic 2000 roku oraz spraw istotnych dla PTT – Oddział Kraków.
- Zwiedzenie Dyrekcji TPN (wystawa, spotkanie z Dyrekcją) – Oddział Sosnowiec.
- Wycieczki turystyczne w góry pod opieką przewodników – Oddziały Nowy Sącz i Chrzanów.
- Program sakralny (Pustelnia Brata Alberta, obiekty sakralne Skalnego Podhala) – Oddział Chrzanów.
- Występ zespołów folklorystycznych – Oddział Nowy Targ.
- Wspólne ognisko i wieczór piosenki turystycznej – Oddziały Poznań i Sosnowiec.
- Konkurs piosenki turystycznej – Oddziały Poznań i Sosnowiec
- Prezentacja filmów górskich – Oddział Łódź.
- Pokaz sprzętu ratowniczego TOPR – Oddział Nowy Sącz.
- Wystawy sztuki ludowej (malarstwo, rzeźba, trójramienne świeczniki huculskie) oraz fotografii – Oddział Warszawa.
- Spotkanie z wybitnymi taternikami i himalaistami – Oddział Bielsko-Biała.
- Spotkanie z seniorami i członkami honorowymi PTT – Sekretarz Towarzystwa Barbara Morawska-Nowak.
- Kiermasze sprzętu turystycznego (firm Alpinus, Mellos i in.), wyrobów ludowych. książki turystycznej – Oddziały Bielsko-Biała i Kielce.
- Konferencja prasowa – popularyzacja idei PTT – Rzecznik prasowy PTT Antonina Sebesta.
- Prezentacja dorobku Oddziałów PTT (kroniki, wydawnictwa) – wszystkie Oddziały
- Stempel okolicznościowy – Skarbnik ZG PTT Ludwik Rogowski.

Przewidujemy także udział uczestników w innych imprezach odbywających się w tym czasie w Zakopanem organizowanych przez Związek Podhalan:

- 16.09.2000 – Święto ul. Kościeliskiej,
- 17.09.2000 – Jesień Tatrzańska (konkursy na sweter góralski, śpiew pasterski, oscypki, redykołki i występy zespołów regionalnych).

W następnych numerach „Co słychać?" podamy szczegółowy program z rozbiciem na dni i godziny oraz szczegóły na temat zakwaterowania. Przewidujemy także zakwaterowanie we własnym zakresie. Nie organizujemy wyżywienia.

Do zobaczenia w Zakopanem

Komitet Organizacyjny:

- Zbigniew Jaskiernia (Sosnowiec) – przewodniczący
- Wojciech Lippa (Nowy Sącz) – z-ca przewodniczacego
- Stanisław Janocha (Warszawa)
- Jarogniew Mikołajczyk (Poznań)
- Kazimierz Skoczyk (Poznań)
- Stanisław Trębacz (Chrzanów)
- Jan Weigel (Bielsko-Biała)

Komunikaty Komisji Wypraw PTT

- Komisja zaprasza w połowie marca na wyjazd szkoleniowy, który odbędzie się na Hali Gąsienicowej. Wymagane jest posiadanie raków, czekana i dobrego śpiwora.

- Drugi wyjazd szkoleniowy planowany jest na przełomie kwietnia i maja w Tatrach Słowackich (dol. Wielicka).

- W dniach 21.07–15.08.2000 Komisja organizuje wyjazd w Pireneje. Szczegółowy program zostanie podany w marcowym „Co słychać?", termin zgłoszeń – do końca kwietnia.

Bliższe informacje można uzyskać
od kol. Anny Stramy O/Oświęcim pod telefonami:
(033) 844-00-53 (tel. pryw.)
lub (033) 842-40-71 w. 232 (tel. służb.)

„PARK RADNYCH" List otwarty do wszystkich miłośników Tatr!

Dziękujemy „Gazecie Wyborczej" za ujawnienie Projektu Zagospodarowania Części TPN (GwK z 6 I 2000). Kiedy razem z innymi organizacjami społecznymi podejmowaliśmy walkę przeciw budowie obiektów olimpijskich z Tatrach – „mówili, żeśmy stumanieni". Nie byliśmy jednak osamotnieni. Najlepiej świadczy o tym apel intelektualistów z 1 IX 98 oraz poparcie bardzo licznej rzeszy miłośników gór, przyrody i kultury polskiej, z jakim spotkaliśmy się i spotykamy. Nasze szeregi nie topnieją, choć ostatnio z grona obrońców odszedł Jerzy Waldorff. Tak jak on chcemy pod Tatrami Światowego Festiwalu Szymanowskiego i Karłowicza. Marzy nam się Festiwal Sztuki Profesjonalnej Inspirowanej Górami, przeglądy filmów turystycznych, wystawy fotografii... Chcemy promocji Podtatrza jako terenu ekologicznej rekreacji, rozwoju turystyki rowerowej i konnej.

Zwracamy się z gorącą prośbą do wszystkich, którym drogie są Tatry, do wszystkich, którzy uznają wartości wyższe niż utylitarne, myślą w kategoriach Narodu, których poglądy są zgodne z trendami światowymi (ekofilozofia), a ideały tak wysokie, jak szczyty tatrzańskie, o poparcie naszego sprzeciwu wobec projektu Zagospodarowania Części TPN. Wierzymy, że „chcieć to móc".

Park radnych

ZAKOPANE. Pomysł na likwidację TPN

We wtorek zamieściliśmy materiał na temat Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego gminy Zakopane.

Studium zakłada między innymi wyłączenie części obszarów z granic Tatrzańskiego Parku Narodowego. Dzisiaj przedstawiamy mapę ilustrującą plany zakopiańskich radnych.

Projekt postuluje wyłączenie części terenów z granic parku. Chodzi o: Centralny Ośrodek Sportu, gdzie znajduje się basen i dwa stadiony, Wielką Krokiew – granica TPN biegnie tutaj przez środek rozbiegu skoczni narciarskiej, i obszar Nosala, gdzie znajduje się kompleks wyciągów narciarskich.

Oprócz terenów, które zakopiańscy radni chcieliby wyłączyć z granic TPN, na mapie zaznaczono także obszary przyszłych inwestycji.

Widać budowę nowych kolei linowych na Kasprowy Wierch oraz prowadzące stamtąd dwie trasy narciarskie FIS. Projekt budowy takiej właśnie trasy był jednym z najbardziej kontrowersyjnych punktów olimpijskiej kandydatury Zakopane 2006. Wymaga bowiem ingerencji ciężkiego sprzętu w rejonie Kasprowego Wierchu. Zaplanowano także rozwój narciarstwa na Wielkiej i Małej Polanie Kuźnickiej.

Różowo-czerwony wielokąt wchodzący w granice TPN to obszar, który zakopiańscy radni chcą intensywnie zagospodarować, czyli w praktyce wyłączyć z ochrony.

Można dziwić się, że dyrekcja Tatrzańskiego Parku Narodowego nie chce oddać miastu leżących w jej obszarze terenów Centralnego Ośrodka Sportu czy połowy Wielkiej Krokwi. Dlaczego dyrektor Wojciech Gąsienica-Byrcyn tak się upiera przy prawie własności do stadionu i skoczni? Gdyby te tereny TPN oddał, zostałaby naruszona uchwała Rady Ministrów z 1960 r., kiedy to ustalono granice parku. Stworzony w ten sposób precedens dałby możliwość wniesienia roszczeń o zwrot dawnych prywatnych gruntów w Tatrach, co doprowadziłoby do likwidacji TPN. Gąsienica-Byrcyn zdaje sobie z tego sprawę i póki jest dyrektorem TPN, nie odda ani kawałka stadionu czy skoczni.

Niełatwo było nam opublikować tę mapkę. Kiedy w poniedziałek zwróciliśmy się do autorki studium – dr Barbary Zastawniak z krakowskiego Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, chętnie się zgodziła, by po godzinie zmienić zdanie. Wydział Architektury Urzędu Miasta Zakopane poinformował nas tego samego dnia, że studium znajduje się w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie. We wtorek wydział ochrony środowiska urzędu wojewódzkiego udostępnił nam mapę, za co serdecznie dziękujemy. Wczoraj poprosiliśmy Jerzego Chlebińskiego, naczelnika Wydziału Architektury Urzędu Miasta Zakopane, o komentarz do mapy. Zdziwił się, że jest ona w naszym posiadaniu, a następnie uprzedził o możliwości wytoczenia „Gazecie" procesu sądowego przez zakopiański magistrat, jeśli zdecydujemy się na publikację.

BARTŁOMIEJ KURAŚ

PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA CZĘŚCI TPN

STUDIO GRAFICZNE GWK

„Gazeta w Krakowie" 5.01.2000

Listy z poparciem bądź podpisy proszę przesyłać lub składać pod adresem: ZG PTT, 30-049 Kraków, ul. Konarskiego 21/5, tel. (012) 634-05-89 (bliższe informacje), e-mail: morawska@if-pan.krakow.pl. lub e-mail: kabat@tf.com.pl., a także e-mail: dawidowi@im.uj.edu.pl.

Z tatrzańskim pozdrowieniem
Sekretarz Towarzystwa – Barbara Morawska-Nowak
Rzecznik Prasowy – Antonina Sebesta
POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE – ZARZĄD GŁÓWNY

List opublikowany w: „Gazeta w Krakowie" 8–9.01.2000

Podjęliśmy akcję zbierania podpisów pod apelem do Sejmu Rzeczpospolitej Polskiej

Podpisane listy prosimy przesłać do Redakcji „Co słychać?" na adres: **Barbara Morawska-Nowak, ul. Konarskiego 21/5, 30-049 Kraków**, w nieprzekraczalnym terminie do 10 lutego 2000.

Wszystkich członków i sympatyków PTT prosimy o włączenie się w akcję, aby zebrać maksymalną liczbę podpisów.

Oto pierwsze podpisy i głosy poparcia:

Do Sejmu Rzeczpospolitej Polskiej

RATUJMY TATRZAŃSKI PARK NARODOWY

Ostatnie wystąpienie Radnych Miasta Zakopanego domagające się wyłączenia rejonu Kasprowego Wierchu oraz sąsiadujących regli - Krokwi i Nosala napawają nas głębokim niepokojem, gdyż grożą demontażem Tatrzańskiego Parku Narodowego. Podział Parku na dwa odrębne tereny uniemożliwi migrację żyjących tam zwierząt i doprowadzi do nieodwracalnych zmian w Tatrach - Światowym Rezerwacie Biosfery od 1993 roku.

Wyrażamy głębokie przekonanie, że zarówno rozwój gospodarczy miasta Zakopanego i Podhala, jak i naprawę niewątpliwych krzywd wyrządzonych właścicielom tatrzańskich gruntów można po odpowiednich negocjacjach osiągnąć bez uszczerbku dla nieprzemijających wartości przyrodniczych i krajobrazowych Tatrzańskiego Parku Narodowego, a czysta przyroda tatrzańska może się bardziej przyczynić do rozwoju gospodarczego Podhala niż wychodzenie naprzeciw chwilowym modom.

Członkowie Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i wszyscy miłośnicy Tatr sprzeciwiają się wszelkim pomysłom uszczuplania obszaru Tatrzańskiego Parku Narodowego, naszego ogólnonarodowego skarbu.

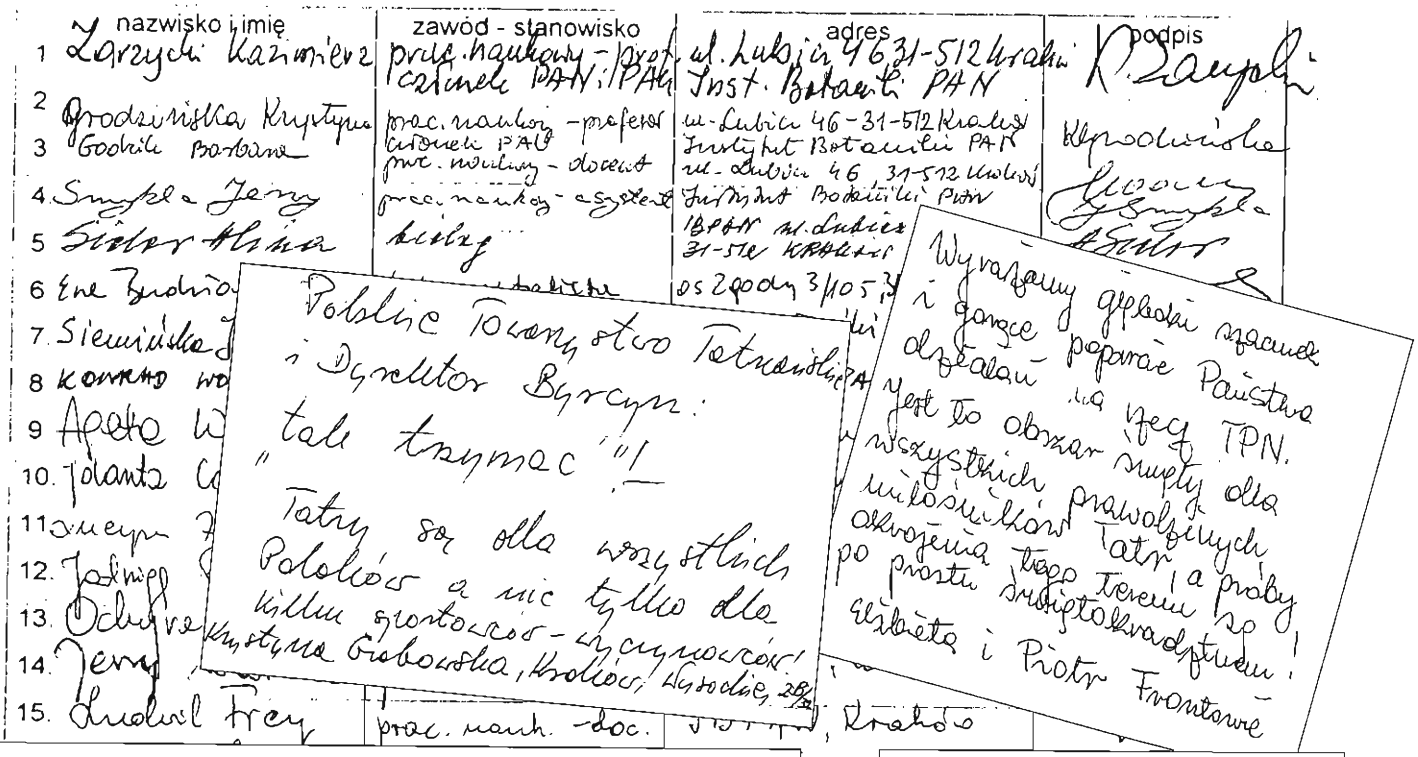

Całym sercem popieram sprzeciw wobec życząc osobom zaangażowanym w obronę przyrody tatrzańskiej wytrwałości i sukcesów w walce o słuszną sprawę.

W pełni popieram Państwa sprzeciw wobec "projektu "zagospodarowania" Naszych Tatr!

Z potrzeby serca i sumienia, a także w odpowiedzi na apel Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, pragniemy zaprotestować przeciwko planom naruszenia integralności terytorialnej Tatrzańskiego Parku Narodowego oraz próbom ubezwłasnowolnienia dyrekcji TPN...

AKTUALNOŚCI

Wandalizm w Tatrach.
W połowie listopada pracownicy TPN odkryli całkowitą dewastację wywierzyska w dolinie Olczyskiej, które jest jednym z dwóch największych źródeł w Tatrach. Zniszczono formę geologiczną i siedlisko życia, naruszono rzeźbę terenu, zmieniono układ stosunków wodnych, który będzie miał wpływ na szatę roślinną. Jak na razie – sprawcy są nieznani.

Tygodnik Podhalański 47/99 28.11.1999

Moi przyjaciele klubowi – geolodzy pracujący obecnie w Kanadzie zauważyli, że strażnicy TPN są za rzadko w terenie i nie widzą co się tam dzieje. Dyrektor TPN dowiedział się o wszystkim od przypadkowego hydrogeologa dr G. Barczuka. *BMN*

10 lat Tygodnika Podhalańskiego – „Tygodnik Podhalański" założony po wyborach 1989 r. obchodzi dziesięciolecie. Pismo redaguje ten sam zespół – w tym naczelny Jerzy Jurecki – który w Zakopanem w latach 1982–89 wypuszczał podziemną „bibułę" o tym samym tytule. Jest jedynym tygodnikiem prywatnym wywodzącym się z podziemia, który trwa nieprzerwanie od 10 lat. Dziś tygodnik jest najpopularniejszą gazetą na Podhalu. Od kilku lat wychodzi też w Chicago i Toronto, będąc dla Polonii źródłem informacji o rodzinnych stronach.

Gazeta Wyborcza 10.01.2000

W tym miejscu Polskie Towarzystwo Tatrzańskie serdecznie gratuluje i życzy sukcesów na dalsze lata. Redaktorzy Tygodnika są wszędzie tam, gdzie mówi się o górach i ludziach z nimi związanych, towarzyszyli i nam biorąc udział w naszych zjazdach i innych naszych spotkaniach. *BMN*

Halo, tu Spitzbergen!

Nasz kolega – Staszek Misztal z Bielska-Białej został kierownikiem obecnej XXII Wyprawy Polarnej Instytutu Geofizyki PAN na Spitzbergen, która spędza tam teraz zimę 1999/2000. Przysłał nam stamtąd list z życzeniami i relacje z pobytu, których fragmenty przytaczam:

Hornsund, 10 grudnia, 1999

Droga Koleżanko Basiu,

Do tradycji należy udział ludzi miłujących góry w poznawaniu Spitzbergenu. Z wielu wybitnych osób przypomnę wielce zasłużonych polarników: Stanisława Siedleckiego – inicjatora budowy Polskiej Stacji Polarnej w Hornsundzie oraz Ryszarda W. Schrammma – bardzo aktywnego w naszym Towarzystwie. Również w składzie XXII Wyprawy Polarnej Instytutu Geofizyki PAN, którą mam zaszczyt prowadzić, znajdują się osoby lubiące pracować w pięknym i fascynującym świecie Arktyki.

Zbliża się koniec roku. Chciałbym przekazać Koleżankom i Kolegom najlepsze życzenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia, a w Nowym 2000 Roku wszelkiej pomyślności w domu, w pracy i wyjazdach czy wyprawach z bliskie albo dalekie, atrakcyjne regiony górskie.

Z gorącymi pozdrowieniami z Arktyki
Stanisław Misztal

* * *

Bardzo dużym zaskoczeniem w '99 roku jest dla nas jesienna pogoda w okolicy Stacji Polarnej PAN w Hornsundzie. Dla polarników pamiętających pogodę z lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych zmiany postępują w kierunku ocieplenia. W połowie listopada wokół Stacji ciemna tundra. Brak pokrywy śnieżnej. W tym roku jesienią „Arktyczna pustynia" zalewana była wodą. Wrzesień uraczył nas sumą opadów 230 mm – tylko 6 dni bez deszczu. Dla porównania wieloletnia średnia roczna opadów wynosi 200–300 mm . Nawet w listopadzie mamy częste zmiany temperatury od +4,5^{0}C do –15^{0}C. Spowodowało to powstanie pokrywy lodowej na tundrze, na której nie może utrzymać się warstwa śniegu z powodu ciągle wiejących wiatrów.

Tak nietypowe warunki są uciążliwe nie tylko dla nas, ale nawet dla niedźwiedzi. Ostatni raz widzieliśmy je w połowie października. Wokół Stacji nic nie mogły znaleźć do jedzenia. Były bardzo ciekawe. Interesowały się ujęciem wody pitnej, gdzie zainstalowano podgrzewanie. Zniszczyły instalacje elektryczną... Inny niedźwiedź zainteresował się limigrafem na jeziorku pod Fugleberget. Nie spodobało mu się ustawienie przyrządu więc go wyrwał i wrzucił do wody razem z fundamentem. Kolejny niedźwiedź zauważył na lodowcu Hansa dwa skutery śnieżne używane do obserwacji i badań w terenie. Poprzestawiał je o kilka metrów i zniszczył siedzenia.

To są atrakcje działalności na terenie parku narodowego, gdzie niedźwiedzie wolno tylko straszyć rakietami czy petardami lub, jak kto woli, głośnym krzykiem, a tylko w ostateczności można i trzeba do nich strzelać. Stąd też w celach obronnych na wyposażeniu Stacji mamy broń myśliwską... Każdy nowy skład ekipy polarnej przechodzi szkolenie w obsłudze tej broni prowadzone przez policjantów z Longyear...

Wszystkie obserwacje wymagają wyjść terenowych. Stanowiska sejsmiczne, magnetyczne, jonosferyczne usytuowane są wokół Stacji w odległości kilkuset

Ciąg dalszy na str. 8

Z Posiedzenia Zarządu Głównego PTT

15 stycznia roku 2000 w Krakowie, w Sali Łuczniczej budynku Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" przy ul. Piłsudskiego 27 odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego PTT. Podajemy, jak zwykle, najważniejsze omawiane sprawy (niektóre z nich zostały szerzej omówione w tym numerze):

- Omówiono stan organizacyjny **DNI GÓR w Zakopanem** (15–17.09.2000) organizowanych przez PTT przy współpracy TPN i TOPR.
- W związku ze sprawą odznaki organizacyjnej PTT dyskutowano na temat relacji PTT – PTTK. (Wreszcie decyzja dotarła – **Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych postanowił odmówić stwierdzenia nieważności decyzji z 1990 roku zezwalającej na ustanowienie i używanie odznaki organizacyjnej Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego**).
- Mówiono o sytuacji Ośrodka Szkoleniowego PTT na Chełmie po odwołaniu z funkcji kierownika Macieja Wolińskiego. **Komisja Schroniskowa PTT poszukuje następnego kandydata na kierownika Ośrodka**.
- Zatwierdzono z poprawkami **Regulamin Komisji Rewizyjnych PTT**.
- Poinformowano o liście otwartym PTT wyrażającym nasz sprzeciw wobec projektów uszczuplenia obszaru TPN oraz o rozpoczęciu zbierania podpisów pod naszym apelem: **Ratujmy Tatrzański Park Narodowy** (rozdano wzór apelu do zwielokrotnienia i zbierania podpisów).
- Zaakceptowano decyzję Prezydium ZG PTT o zawieszeniu Zarządu Oddziału w Brzegu i powołaniu tymczasowego Prezesa Oddziału.
- Komisja Wypraw w nowym składzie (C. Klimczyk, W. Lippa, T. Iwanowski) przedstawiła swoje plany.
- Ustalono termin i miejsce **Konferencji Programowej PTT – 8–9.04.2000 w Bielsku-Białej**.
- Ustalono termin i miejsce **następnych posiedzeń ZG PTT: 20–21.05.2000 w Jarosławiu i 7–8.10.2000 na Mładej Horze**.

* * *

W przerwie obrad większość uczestników poszła obejrzeć historyczny orszak królów polskich poprzedzający ceremonię przekazania Krakowowi tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2000.

W tej samej sali, po posiedzeniu, odbyło się w bardzo serdecznym nastroju **Spotkanie Opłatkowe PTT** z udziałem naszego kapelana ks. Józefa Drabika z Krynicy oraz członków Oddziału Krakowskiego m.in. seniora PTT Leona Rydla, nieco tylko młodszego od naszego honorowego Prezesa.

W tym miejscu pragnę serdecznie podziękować za pomoc w zorganizowaniu Opłatka Adamowi, Danusi i Uli Hołujom, Danusi Podgajny, Michałowi Brennekowi i Pawłowi Hałatowi.

Nie doczekali roku 2000...

Dnia 8-go listopada 1999 roku w wieku 60 lat odszedł na zawsze na górskie szlaki

Stanisław Wojech

członek Oddziału Karpackiego PTT w Łodzi, uczestnik łódzkich wypraw w Karpaty Wschodnie

Dnia 18-go grudnia 1999 roku w wieku 83 lat zmarł w Kanadzie, zdala od ukochanych Tatr

Jerzy Grabowski

senior PTT, członek Oddziału PTT w Krakowie, ostatni z rodziny Grabowskich, prowadzących schronisko PTT w Roztoce w latach 1932–1939

AKTUALNOŚCI

Czego to nie wymyślą...
9 stycznia br. trzech śmiałków z prędkością 100 km/godz zjechało z Rakonia na kajakach. Czuli się dobrze, choć byli poobijani. Swój wyczyn traktują jak trening przed pokonywaniem morza kajakami w rozmaitych warunkach, także podczas sztormu.

Gazeta Wyborcza, 10.01.2000

Niedźwiedzie śpią dalej...
Wbrew oczekiwaniom napływ turystów w Tatry na powitanie roku 2000 był mniejszy niż się spodziewano. Dzięki temu nie odnotowano strat w pogłowiu chronionych zwierząt, jak to się zdarzało (np. w 1971 roku uciekające w panice kozice spowodowały lawinę, w której 14 z nich poniosło śmierć).

Gazeta w Krakowie 8–9.01.2000

Czekany pod choinkę.
Pamiątkowe czekany otrzymali Jerzy Wala i Zbigniew Ryn w uznaniu wieloletniej współpracy z hiszpańskim ośrodkiem informacji górskiej w Sabadell koło Barcelony. Ze swej strony dodam, że dzięki tej współpracy ośrodek posiada także komplet Pamiętników PTT.

Serwis informacyjny GIA – Info2000/2

50-lecie Klubu Wysokogórskiego w Katowicach.
21.01.2000 r. w auli Instytutu Fizyki Uniwersytetu Śląskiego odbyło się Nadzwyczajne Walne Zebranie członków Klubu w związku z 50-leciem jego założenia. Pokazano m.in. diaporamę Janusza Majera obrazującą historię klubu. (Tworzył ją m.in. nasz członek honorowy Zdzisław Dzięzielewicz-Kirkin *BMN*). Po części oficjalnej odbył się jubileuszowy bankiet w Jazz Klubie przy Górnośląskim Centrum Kultury.

Serwis informacyjny GIA – Info2000/4

AKTUALNOŚCI

Trawers Lądolodu Patagońskiego – 6.01.2000 powrócili szczęśliwie do kraju Tomasz Schramm z Poznania (syn naszego członka honorowego Ryszarda W. Schramma) i Andrzej Śmiały z Rzeszowa po przejściu w ciągu 35 dni lądolodu patagońskiego. Było to pierwsze trawersowanie lądolodu z zachodu na wschód. Po drodze zdobyli szczyt San Valentin (4058 m).

Informacja z listu R.W.Schramma – serdeczne gratulacje od „Co słychać?"

Zima 2000 w górach – W całej Polsce zima trzyma, ale najwięcej śniegu spadło w górach. TPN i TOPR ogłosiły IV stopień zagrożenia lawinowego. Szczęście miała narciarka z Warszawy, która zabłądziła zjeżdżając z Kasprowego i noc spędziła w śnieżnej jamie pod kamieniem zanim trafiła do schroniska na Hali Gąsienicowej. Inny narciarz zjechał przez omyłkę do dol. Cichej, musiał po niego przylecieć śmigłowiec „Sokół". Turyści w schroniskach w Morskim Oku i na Ornaku nie mogą się z nich wydostać. W dol. 5-ciu Stawów zaspy dochodzą do 10 metrów, turystów tam obecnie nie ma. Niedostępne są także schroniska na Turbaczu, Przehybie i Hali Łabowskiej. W Bieszczadach zamieć śnieżna, wszędzie lawiniasto. Z powodu dużych opadów śniegu i trudności z dotarciem do Zakopanego odwołano VI Kongres polskiej części Euroregionu Tatry.

Dziennik Polski 21 i 22/23.01.2000

Wydaje: Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie

Redakcja: Barbara Morawska-Nowak

Adres redakcji: ul. Konarskiego 21/5, 30-049 KRAKÓW, tel. 634-05-89, e-mail: morawska@if-pan.krakow.pl

Halo, tu Spitzbergen!

Ciąg dalszy ze str. 6

metrów lub kilku kilometrów. Natomiast obserwacje, pomiary i badania środowiskowe oraz glacjologiczne prowadzone są kilkadziesiąt kilometrów od Stacji. Punkty i stanowiska pomiarowe wymagają konserwacji, kontroli, a także naprawy z powodu uszkodzeń wywołanych przez burze, silne wiatry, niedźwiedzie, renifery czy lisy polarne....

Dwudziestego pierwszego października mieliśmy wizytę przedstawicieli Gubernatora Svalbardu. Helikopterem przyleciało cztery osoby ze służb administracyjnych i policyjnych, nowy pastor Svein Raddum, lekarz, redaktorka Kristi Moe ze Svalbard Posten, lotnicy oraz zupełna niespodzianka – ksiądz Mirosław z Tromsø. Policjanci przeprowadzili nam szkolenie w posługiwaniu się Magnum. Osoby odwiedzające pierwszy raz Stację poznały nasze warunki pracy i ogólnie program działania XXII Wyprawy Polarnej PAN. Następnie ksiądz Mirosław odprawił dla wszystkich chętnych mszę pod krzyżem na przylądku Wilczka. Gości poczęstowaliśmy obiadem z polskich produktów.

Istotną dla nas sprawą była oczywiście korespondencja przywieziona z poczty w Longyear. Oprócz indywidualnych przesyłek i prasy ksiądz Mirosław przywiózł nam gościniec w postaci ciasta oraz opłatek już na rok 2000 dla „Kochanych Przyjaciół i Braci Polarników" od Sióstr z Polarnego Karmelu w Tromsø.

70-lecie Związku Podhalan w Ameryce.

Wraz z życzeniami świątecznymi przyleciał do nas **„Tatrzański Orzeł"** nr 2/1999, poświęcony obchodom 70-lecia Związku Podhalan w Ameryce. Przypomniana została historia Związku tekstami Włodzimierza Wnuka, Juliusza Zborowskiego i Franciszka Chowańca. Włodzimierz Wnuk pisał, że *górale podhalańscy za oceanem podtrzymywali swoje tradycje i obyczaje, a dzieciom swoim przekazywali przywiązanie do stron ojczystych w Polsce.* Juliusz Zborowski pisał dalej: *Do powstania Związku Podhalan w Ameryce przyczyniło się mimo woli Pol. Tow. Tatrzańskie. Bo choć od dawna kiełkowała wśród góralskiej emigracji myśl zorganizowanego zjednoczenia Podhalan za oceanem, to jednak dopiero wysłannik PTT p. Stefan Jarosz, w 1927 r. swymi odczytami żywo porusza masy w Stanach Zjednoczonych, budzi szczepową dumę Podhalan z uśpienia i przypomina silny ruch regionalny, tętniący pod Tatrami...*

Początkowo zawiązują się dwa Towarzystwa: Polsko-Amerykańskie Towarzystwo Tatrzańskie i Stowarzyszenie Podhalan w Ameryce. Oba w Chicago... Z początkiem 1929 roku powstaje Związek Podhalan w Ameryce, a przestaje istnieć Polsko-Amerykańskie Tow. Tatrzańskie. Zwyciężyła idea organizacji o charakterze wybitnie regionalnym, ekskluzywnym, zrzeszająca rodowitych górali podhalańskich. Franciszek Chowaniec opisał z kolei wieczór, w czasie którego Stefan Jarosz trafił do serc zgromadzonych tłumnie górali... Stefan Jarosz wychowany w Nowym Sączu, był z wykształcenia leśnikiem, był też zamiłowanym turystą górskim. Wyjeżdżając do Ameryki jako stypendysta MSZ z misją odwiedzenia tam polskich ośrodków zainteresował się szczególnie środowiskami emigrantów z Podhala.

Oddział PTT w Nowym Sączu zajmuje się produkcją legitymacji i odznak.

Podajemy aktualne ceny: legitymacja w twardej, zielonej oprawce – 5 zł, odznaka organizacyjna PTT – 6 zł, odznaki GOT wszystkich stopni i odznaki przewodników GOT – po 5 zł, odznaka jubileuszowa "125 lat PTT" – 4 zł.

Zamówienia wraz z wpłatami można kierować bezpośrednio do kol. Macieja Zaremby, Biuro Turystyczne Pieniny, ul. Narutowicza 3, 33-300 Nowy Sącz, tel. (018) 443-59-25.

Odbiór – w czasie posiedzeń ZG PTT lub innych spotkań.